

The Center for Research Libraries scans to provide digital delivery of its holdings. In some cases problems with the quality of the original document or microfilm reproduction may result in a lower quality scan, but it will be legible. In some cases pages may be damaged or missing. Files include OCR (machine searchable text) when the quality of the scan and the language or format of the text allows.

If preferred, you may request a loan by contacting Center for Research Libraries through your Interlibrary Loan Office.

Rights and usage

Materials digitized by the Center for Research Libraries are intended for the personal educational and research use of students, scholars, and other researchers of the CRL member community. Copyrighted images and texts are not to be reproduced, displayed, distributed, broadcast, or downloaded for other purposes without the expressed, written permission of the Center for Research Libraries.

© Center for Research Libraries

Scan Date: October 19, 2007

Identifier: s-k-000002-n30

صاحب التیاز و مدیر مسئول

ضیا کولک آلپ

پیل - ۱ صانی - ۲۰

نسخه سی ۱۰ فروشدر

اداره خانہ سی

دیاریکر

حکومت دائرہ سندھ

ولایت مطبہ سی

تلفراقلہ: دیاریکر

وچوک مجموعہ

کچوک مجموعہ

۱۳۴۶
۱۹۲۲-۲۳۸

آبہ نشرانی

سنہ لکی: ۵۰۰

آئی آبلق: ۲۵۰

فروشدر

ہفتہ در چیتار علمی، ادبی، سیاسی، اقتصادی مجموعہ در

۲۷ جاذی الاول سنہ ۳۴۱ بازار ایتسی ۱۵ کانون ثانی سنہ ۹۳۳

مصاحبہ:

اقتصادی تکاملک مرحلہ لری

آ کلامق ایجن، و تکامل لری کھانی مرحلہ نده
بولند بقو تعیین اتمک افضا ادر، اقتصادی
تکاملک مرحلہ لری اوج خصوصہ نظراً
تعیین ادر:

تکامل مرحلہ لری اولاً، استحصالی

حمیت، دین، اخلاق، حقوق نقطہ
نظر لری و طاقم تکامل مرحلہ لری
کچوک کی اقتصاد فقط نظر لری در
صیرا تکامل مرحلہ لری تفریقہ مجبور
اولشدر، بر جمینک، اجہامی سوہ سی

حطه نظرند. از البتة بعضی اقسام حاصل ،
 جمعیت استحصالی حاصلند. بجز این
 مراحل را آشغال ، آورولدی و جهه بشه
 ارجاع ایندیورل :

(۱) حالت سنبله دوری - دورود ،
 مرطاب ، محتاج اولدی این اشیا کندی
 وجود ، کثیر ، طاهر ، شیمی طاهر
 بی وجودی دکل یرلحه نفوسدن
 مرده ، ابتدائی جمعیتده کی (سمیه)
 ایله ایله ورمادی (پدردهی طاله)
 وقرون وسطا دورندکی (فتودال طاله)

بوجودند ، یا طاهر ، یا لکر صوبدن
 کانی ، الری محوی دکاری ، ایرن ، دها
 سه رازی سرلده بو بوک طاهرک
 دلندن سایرلی ابتدائی جمعیتده ،

هرسه ندیه لازم اولان اشیا اسیرلده
 راز کندی حصوله کثیر - ایسی
 رومده طاله - ایرلده برابر محتاج اولدی
 زراعی و صنعتی دور اشیا استحصالی
 ابتدائی - فروروسطا کی دره بو شاولری ده
 رتور سه لده ار ، محتاج بواندای
 اشیا بالذات و بودنت

(۲) صنعتی طرفدن یا ایلا حرفتار
 دوری - دورود ، مستحصله کندی
 ایچین ، همه اربابی ایچین چاپته باز ،

(مشترک) ایچین (عام) ایچین چاپته
 صنعتی بعضاً ایسه دیو عام اشیا مالک
 دکدر ، کوبدن تویه ، اودن اوه کوز
 سنجیلر ، صامان قمبرجلی بی ، کوچوک
 دکرمنجیلده باشقلرینه مئد بوغداپلری
 او کوزور فقط ، کثریا ، صنعتی
 ندی آلتلر راز خام اشیا ده مالکدرلر
 بونار یا شته بوزکوز دکاری سپارشر اوزرینه
 معمولات وجوده اشیرلر ، یا خود
 ایچنده ساکن بولوندی کی کوچوک شریک
 چارشمی ایچین استحصالی بولونورلر

بوصنعتیلر ، یازدملاشمه و مشترک مدامه
 ایچین رلشدرک اصاف اولجاری تشکیل
 بدرلر دورود ، الترینه و خام اشیا
 مالک اولان صنعتیلر ، (وسته) ادی آیرلر

(۳) اولرر یا ایلا صنایع دوری -
 بودوری (طاله صنایع) دوریله قاریشدر ماملی ،
 بودورده صنعتیلر ، باواش باواش استقلالری
 قائب بدرلر ، آرقن مشترکلی ایچین یا خود
 طاه ایچین استحصالی ترک ایدمک ، بر
 (نقیبت) ک حسانه چاپتمنه باشلارلر ،
 شمشیر ، بودورک ایله هم عاقلرله ،
 چونکه ، استحصالی قوماندا ایمن و فزدر
 صنعتیلر ، اولرنده چاپته لری ، آلتلرینه
 کندیلر سکر ، فقط ، خام اشیا مقشیرله

متشبت (پارون) به (اندو) عنوانی
 آیر فقط . بو پارونک بودوک بر سرمایه
 صاحب ادا می انضا اندو چونکه . بوتون
 ایشجهز لازم اولان سرمایه لری حاضر
 بو اولدور مق مجبور یقیندر . بانه عله ،
 بودو رنجی دور ، آنجق بودوک سرمایه لری
 قشکلدر سوکرا باشلا . بایر .

(۵) مخارج و تور له ایشهن
 قارقه دوری بو . اوروق
 ایشهن ولدی عصری سفایع دوی
 به بخاری ، الکترقی قارقه له شخص
 ادر . بودورک وصفاری شوقاد
 بودوک عمله اهل لری تک نمی . چاه ایشهن
 عسکری بر نظام ، قادیرک و چو حوق
 چالدر . بلامی بودوک سرمایه لری
 تمامی بودوره . سوسه لیس
 (پایتازم دوری) دیر

مقط . بوسه رلدر هر رملک دبکر لری
 بوس بوتون اورتدن قالدیر بقی طن
 اقمه لیدر . بالکز ، هر دورده بو شکل لری
 ریسی ریجی پلان چبقارق بیلری
 ایکجی پلان ایدیر بو
 آورده بو پهن اقتصادی سفایع
 اوانق اوزره آورده کدنز . کویلد
 قادینر طرفندن او لازم اولان بزر

قائد اولدینی کی . اعمال اولوناز ایشاده
 متشبت در . بو متشبتک مستحصل
 سم ، تک راسه ناصیل کیردیکی آرا بلم
 قصبه چارشیقی اهمیتان دوشورک بری
 ملی چارشی به یاخورد بین المللی چارشی به رله
 ایشدیکندن و صنفه عییل هم بودوک بر سرمایه
 تدار کندن حاجز اولدقلر دن . همه بودوک
 چارشی به انور بشل اولجق در حده او جوز
 استحصالی بولونه ماه قلر دن ، سرمایه صاحی
 اولان . متشبت لری قوماندای آله برک مجبور
 اولورلر و استحصالی ایشدکی شای متشبت
 تقسیم ایدرلر . بوتون ، دیار بکرد اولر
 چایشان چارشی فبجمله یاریجی چیغنجیلر
 بودوره مسوولر .

(۶) اعمالخانه دوری . — بودورده
 متشبت . بوداغیق ایشجهزری عیبی محله
 طویلاز . بو محله (اعمالخانه) آدی
 وزیر بیلر . بو طویلاشدن بودوک قائده لر حاصل
 اولور . بو قائده لرک ریجی ایشجهز آراسنده
 بر تقسیم اعمالی حصوله کیردیگر . بو تقسیم
 اعمالدن . هم ایشجهز که هاری بو کسایر ، همه
 استحصالی صاری ازالیر بودورده ، ایشجهز خام
 اشیایی آلتلر ده مالک دکلر . کندی اوده
 چایشان ، او ، آرق بر (ونده لکی) اولمدر .
 هر شپته مالک ولان بالکز (متشبت) دره

دو فونڈینی کی ، شہر لودہ مشتری حسابانہ
 ایش بابا صنعتکار ، واولاندہ مقبضت
 حسابانہ چالیسک اینجمنر بولونڈینی کی ،
 مادی اعمالخانہ لودہ اورولاندہ ر .
 اقتصادی تکامل ، ثانیاً تقسیم عملک
 یکمشر اولدینی صدیجہلرودہ تظاہر ایدر .
 غائلہ صناعی دورندہ ، تقسیم اعمالدہ ،
 طائوایدر . یعنی اینسار غائلہک ، فردلی ،
 آرااندہ انضمامہ وغضراشد در ابتدا ،
 اشراکک ، قادن ، چوجرق و اسیر
 راستہ تقسیم اولونمشدر حرفتارک تشکلی
 دورندہ ، تقسیم اعمال (مناسکی) بشکل
 آلدی یسی مختلف مسالہر بری رند
 آریادی ، اعمالخانہلر دورندہ ایسہ ،
 تقسیم عمل (نو) مہمت انساب
 ایشری صدی ہریشر سیرا حرفتارک
 صرف اولدیندن ، بوحرک ایشری رندن
 ضریق ایدلہرک ہرری آری برابنجی بہ
 تودیع تبدیلی بوسورلہ ہر عملہ پالاز
 برنوع حرکت اجرا اشدکندہ بوندہ
 سولکدرجہ مہارتہ مالک اولدی . مورتورلو
 قاریقہ دورندہ تقسیم عملن ماکشتر
 آرااندہ وقوعہ کلیر

اقتصادی تکامل ، ثالثاً . مبدلہک
 یکمشر اولدینی مرحلہلرودہ بچہ ایدر .
 غائلہ صناعی دورندہ مبادلہ بوقدر چونکہ ،

مستحصل و مستهلك عنی زمرہ در . اصناف
 اونجہای دورندہ حرفتارک تشکلیہ تقسیم
 اعمال مبدانہ چقار . فقط ، بوقسیم اعمال
 پالکز قصہک دیوارلری آرااندہ قالر
 چونکہ ، ہمشہری اولان مستحصللرہ
 مستمکار عنی قصبہ چارشیدندہ بری رہنہ
 راست قالرلر . دیکک بودورودہ مبادلہ ،
 (ناحیوی = قومونال) برماہیتدہ در .
 در بچہ دورندہ ، اعمالخانہ صناعی
 تشکلی ایدر و چارشہ پینشلہ بہرک (سلی)
 برماہیت الیر حقیقی مبادلہ و تجارت آنجق
 بودورودہ ماشلار ملی چارشیدنک تشکلی
 عصری دوانلرک وجودہ گلہلہ براردہر .
 ناحیوی استحصائلر ترک اولونہرقی ،
 رلرینہ مہ استحصلا قائم اولورکنی ،
 ناحیوی چارشہ رہندہ ہر چارشہ قائم اولورہ
 ہشنجی دورندہ ایسہ ، چارشہ
 (بین الممال) مہمیت آیر ماتلر جمیتنک
 تشکلیہ بدورندہ احتاج حسن ایدنایر .

ضیا کوک آب

اجتماعیات :

شہر مدینتی ، کوی مدینتی

جنوب ولایتلر سولک قومی بانیسہ
 تدقیق ایدرسک ، توزکارک پالک صہ شہر لودہ

قانون نظر نده بکاره کوبلور و ساویدرل .
 حتی ، قانون هیچ کیمه بی (یک) طایعاز ،
 قانون نظر نده اراضی صاحب لری ، ساویدرل .
 کوبلور کی چینی صفته داخلدرلر . فقط ،
 خارجده کی شاییت ، قانونک بو تاقیمه نه
 نمایه مغایردر . حقیقت خالده . سیاسی
 فتوودالیزمه اولدینی کی اقتصادی
 فتوودالیزمهده کوبلور بر مالکانه ماهیتنده درلر .
 کوبلور ، قروض و سمساده کی سرفردن
 فرمزددرلر . کوبلور ، کوی بکنک اذنی
 اولدنی باشقه بر کویه کوچ ایده منزل .
 کوبلورک بوتون اموالنده بکار ایسته کاری
 کی تصرف ایدرلر . کوبلور اوژرینه
 و بر کولر طرح ایده بیایرلر و گویده کی بوتون
 دعوالری کندیلری فعل ایدرلر . دیکک
 کوبلور اوژرینه بر نوع قضای حقننده بالاصل
 مالکدرلر .

عشیرتدره ، بر سیار کوی ماهیتنده
 اولدقلره ، ایچین ، عیبه کوبلر ایدرلر .
 عشیرت رئیس ، عشیرت ایچنده قضای
 وظیفه نی ایفا ایتدی کی ، هر محصولدن ،
 هر قازانچین ، هر دعوان طائفات آیر .
 کوردلر . (فلان یک فلاز ناحیه بی یا خود
 فلان عشیرتی بهر) دیرلر . بوسهوز ،
 بکارک اکل و عشیرتدره کوبلورک مالک

اولدینی یک آچق بر صورتمده کوسه مکنده در .
 کوبلور عشیرتدره بو حاله تدفق بیچین .
 الا او بیقون ساحه دیار بکر ولایتدر :
 دیار بکرده عشیرتدر اوچ نوعدر :

- (۱) تام کوچه
- (۲) یاریم کوچه
- (۳) مقم عشیرت

جزیرهده کی میران عشیرتی تام کوچه در
 چونکه ، کوبلری وزراعی بوادر . بالکز
 چوبانلقه یاشار . مبللی ، قاراچکر عشیرتدری
 یاریم کوچه درلر . چونکه ، چوبانلقه
 یاشاماقه برار ، کوبلری وزراعتدری ده
 وارددر . مدیات ، سیوان ، دیریکه
 عشیرتدری ده مقم عشیرتدره مثالدر .

کوبله قاجه ، بونلرده (آقاقوی)
 و (اهلی قوی) نامرله ایو قسمدر .
 بوسایدینوز اجنای انوذ جلدرد بالکز اهالی
 کوبلری ، اقتصادی فتوودالیزمدن آزاده درلر .
 دیکر لری همومینه ، فتوودال بر ماهیتنده درلر .
 فقط ، بوفه فتوودالیزم . قانوندن دوهمنی دکلدرد .
 بالکس ، قانونک نمایه مخالفدر قانون
 نظر نده ملی ساطنقده حصه دار اولان حر
 فردلر اقتصاداً (صرف) مزله سینه
 ایندیرلشیدرلر . بوسهوز ، یاریجی و رنجبر
 نامرله ایکی قسمددر بونلر . بوردجلو

اولی ماهیه گوی آفانک اذنی اوله دن
 او طور دقلری نوی زکله ابده مزلر . گوی
 آفانک حسابانه چایتمده باشقار
 نصیهری یوفدر . اراضیلری وارسه ، گوی
 آفانک ویرمهک مجبوردرلر .

مع مانیه ، بو آقا کوبلری ، مقم عشرتله
 نسبتله داها سر بستدرلر . مقم عشرتله ده ،
 عشرت بیکی ، نویلرک بو تون اموالده
 تصرف ایدر . ده اولری فصل ایدرک
 ویرکولر طرح ایدر . کم بولون حیانی ، مالی ،
 مرضی ، هر شئی بکارک کیفه تابعدر . تام
 و یاریم کوچیلرده ده . حال و مرکزده در .
 قانونلرک اجامی تا ایته ، ایان طاباه ضد
 اوله سی نورمک ایسترکیز ، دیار بکرک
 آقا نویله عشرتلیزی دولاشیگر .
 مشروطی بر ملکتمده ، قرون وسطایه
 مخصوصه ، فئودالیزمک نه سوره احابا بدیلدیگی
 بوراده واضح بر صورتده کوره یار بکر .
 اقتصادی فئودالیزمک بو مجایلری
 کوردکن سوکرا . نورکک نه ایچین
 شهرلرده طویلاندی قولایه ایضاح ایدله ایچر .
 نورکک ، اسکیدن ری حربته و مساواته
 طابق برماندر . جنوب ولایتلرده ایسه ،
 حربته و مساواته یالکز شهرلرده بلویه یایر .
 شهرلرده نه آقا ، نه بیکی ، نه ده عشرت

رئیمی واردر . هر فرد کنای اویک
 اقدیبی ، کنای حقوقنک صاحبدر .
 قانونلرک تامین ایستیکلی حققر شهرلرده
 نمایه چاریدر ، شهرده کی مدیت ، کویلرده کی
 وعشیرتله درکی ، فئودال مدیتک نمایه
 ضددر . ایسته ، بو بده درک نورکک ، طبیی
 بر میلیه داغما شهرله یوز چور مشدر .
 اهالی کوبلری شهر اخلاقه تابع ایسه لره و ندرده ،
 حایه یزددر لیساه غایه ، هر نورلو نجبوزلر
 معروضدرلر . بوندن دولای ، نورکک ، باطنیه
 شهر حیاتی زجیح ایتملدر در شهرلرده و اهالی
 کویلرده باشامنه امکان بوله مان نورکن
 عشرتلیزه یا نوردا شه شار یا خود منقرض
 اولملدر در . چونکه ، ورلرده یاشایه بیک
 ایچین ، سرف حیاتی قبول ایتمک ، سیاهی
 بندرله داخل اولق ، کوبده ، ناحیه ده ،
 قضایه و ولایتده آری آری حامیلر و افندیلر
 نائل اولق لازمدو .

نورکک بوتشکی لایلی عیبه دکاری
 ایچین ، یالکز شهرلرده یا نامه عیبه و اولملدر در .

ضیا کولک آلب

دیار بکر دارالایتمک

• می می بریاوروسی اساندق
 وار ایدی کوجرک بر او یز بن خاطر لارم
 آخور بزد اولانی بو کوند ، بن ساپارم

ایکی او کوزمن بر اینکله رقاچ کچیز
 ونلردی، هپ یزم واریمز همده کچیمیز
 بابام بورغون دوغجه چفتدن فرود اوبنه
 آنه مده قوردی قوناردینی یکی او کنه
 بن بامله آنه مک آراشده اوطور ووردم
 آغزیمه دودقاری لقمه یی بونار طور ووردم
 کولوشورلردی اونلر مانه دق نیم یوزیمه
 کولردم نیمه خوش کایردی ونلر اوزیمه
 کیجه اونلرک بن طانی دیلربی دیکارکن
 اویور قایردم دزلرنک دینده ایرکندن
 برکون بایام داغاجنی آلوب اوردن چبقارکن
 نی آلوب کولسجکی اوزرنده سفارکن
 دو کوردی صیجان یاشر کوزلرنک دیندن
 اونلرله هیچ فرقی یوفدی یاشار یاغمور ییلندن
 بردن ره بی فوجاغندن ره برادی
 سزنی الله امانت ایدم دیدی وقاچدی
 آنهم قیودن بابام آرقه فدن باقارکن
 سجم کی کوزلردن قزغین باشد اقرارکن
 یالواردی الله بزی قوماسون اونمز دبه
 قزوقنده یاغزه صاناقله دونسون دبه
 بابام کیدلی عسکره خیل زمان اولمشدی
 هیچ رخیر کلدی عجب اوکا نه اولمشدی
 دوشونویوردی انهم بیجه ووندوزاونی هپ
 کوزل یوزینک صولسنه اه یویدی هپ

بیلر کچمشدی نه او کوز قالدی زده نه اینک
 کچیلر چوقدن صابلدی یوفدی اوره رسک
 طمازده قیلمشدی بشقه یوفدی بو جاجمن
 آنه مده خسته ایدی قوتیوردی او جاجمن
 چاقی کچمانش او چنده آنه مک، آج باتاردم بن
 آنهم به باقارن اچسک یاوردم یه بن
 دهرک دو اولوردی سونوک نوزلردن یاشر
 نیم کوچک لهرم اونلری سیامکه باشد
 نوزل آنه حکم نه به آغلار سک اه بویله بن
 دمیجه مک یدم قارنم طوق، باتارمییم هیچ اچ بن
 دبردم اوکا مقصدم بویله اوونمقدی اونی
 فقط یلبووردی هر شئی یوفدی بونک سوی
 قومشو نه نک کتیردیجی رقاچق چور بادر
 آنهم اچسین بن ایردم فور، اکت طور بادن
 کون کونه اریووردی آنه حکم باغ کی
 یانیدوودی، تپسندن آتش ساچان طاغ کی
 بر آفشامدی قاپومزه امام مختار کلدیار
 باباک شهید هی اوغل آنه دی سن دیلر
 اوفشامک ساحی آنه مک یوفدی نفصی
 قاوروشمشدی اللهه اغلاشمدی هر که
 نیم قورلمشدی انام همده بابام یوفدی کیمسه
 بو کورلمشدی بو یوجم آراق بوشدی هدیسم
 اولک مزارنده هیچه بیررق اغلار بن بن
 مسحتلی، شفقنن بر عسکر طوندی المدن

اونلر اوجدهلرجه اولادام آغلامه سن
 رباباگله برآئنگه وارده ادهلرهم سگابن
 اوباباگه ماندر يا وروم سگا بلوب اوقودور
 آئنگه ايسه ومان سنى سینه سنده بو بودور
 ديارم كره ۴ - قانون ناني ۳۹

دمير

دياربكر آدهلرندن

اولو جامع كتابه لرى

كورپيورزكه (۱۱)نجى كتابه بهض باربخارده
 آدى (ملك المسعود) صورتده صبط بدلمش
 اولان (قوتلوف بك مودود) نامه وزيرى
 و قوماندانى اولان (شمس الدين) طرفندن
 قونولمش و پلانى (حلبلى جعفر) اوسنه
 طرفندن چيز بلن مدرسه ده (مسعود) آدى
 بر معمار طرفندن بنا ايلمشدر .

كتابتهك اك بويوك قيمتى (بغو)
 و (الب ايتايچ قوتلوف بك) گلهلرني احتوا
 ايلمى دركه بالكز (ياهنو) گلمى مستقل
 ظن اديبان آرتقبلك كنديلرندن بويوك بر
 خاقانه تابع اولدولرني كوستريور . اكر
 (قوتلوف بك) و (الب ايتايچ) گلهلرى آمد
 كتابه لرده تورولمسه بدي تاريخلر بونلرك
 اصل آدلرني طنپامش اوله جقدى .

(قوتلوف بك مودود) ك بابامى (بن
 و سن) ورجارنى و حكومه كي دركن آئندن
 كچرىكز كرى پايدران خاندره بن و سن
 ورجارنىك ريسنده بونگده آدى (آپ
 ايتايچ بېغوتلغ بك) اولارق مقيددر .
 حتى حكومت كرينامه ايكي طرفنده اولرى
 اوزرينه چوللانمش آرمالانلك بولمى ده
 بو آرتقبلك ساچوقى حكمدارلرني خاقان
 طايدقلارينه علامتدر .

اصل كتابتهك سو كنده كورولن
 (الملك المسعود) گلهلرى كتابه ده كي (ابوالفتح)
 گلمسندن اول قونوق افنضا ايدركن اوتوبلوب
 سوكه فونولمش اولمى بو و كتابتهك بولوندى
 ديوارك بك اعنا الله يا پامش بولمى كتابتهك
 اصل رى بورامى اولدېغنى آكلايور .
 نه اينده كي (الملك المسعود) گلمسندن سو كرا
 سولك زمانلرك كوزور ائرى اولان هجرتهك
 ديوارى گلبوركه و ديوارك ايجنده باشقه
 بازي بو قدر بو و حجره بورادن قاقلامليدر .
 مدرسه نيك بو كتابه طرفنده كي او طه لرده
 بعض آيتلر وارددر فقط بونلر ده تاريخ بو قدر
 حتى بر حراب اورونده كي آيتك طاشلرندن
 ريسنكده ترس فونولمش اولدېغنى احسان
 بك كورممشدر .

(۱۲)

۶۳۹

بوکتابه جامع بناسنک صاغدن اوچنجی
قابوسنک صاغنده اک اشاغیده قابویه بیتیشک
قاراطاشلر | اوزرینه قبارعه ونسخله یازیل
یدی سطرلی در :

بسم الله الرحمن الرحيم الذي اذهب عنا الحزن
رسما الامير [۱] العالی الاعظمی السلطانی
الغیائی [۲] خلدالله سلطانه بانسقاط خراج
اوسلی [۳] وباب الذی وباب الروم وباب المئه
سدنة | مبرورة مؤبده وانمامه علی رعبته
امدالمحروم فمن بدله بعد | ماسمه قانما
انعم علی الذین یداونه ان الله سمیع العلیم
تقبل الله الادعیه الصالحیه فی | دوام دولته
القاهرة اذ انعم الله ما | دامت السموات
والارض وذاك | فی سنة تسعة وستایه
صلی الله علی محمد .

ناریشک دلانی و (غیائی) کله سنک
اشارتیه آکلابورزک برخط همایون

[۱] (الامر) کی نقطه سز یازمش
فقط (الامیر) اولدی بی آتلاشایوز
[۳] بوله یازمش در .

[۲] (الغائی) کی او قونیور سه ده دقت
ایدیله نجه (غ) ايله (۱۰) حرفلری آراسنده
آلنده نقطه سز بریش کورولپور .

خلاصه سی محتوی اولان بوکتابه روم
ساجوقیلردن ۶۳۶ سنه سندن ۶۴۴ سنه سنه
قادر حکم سورمش بولونان (ایکنجی
غیاث الدین کیخمسرو) . طاندر ۶۳۹ ده
قونییه ساجوقیلرینک بورابه حاکم بولندقلرینه
علامت اولدیغندن ساجوق تاریخی ایچین
یک مهم رآبده در . کتابه ده اسفل ايله
داغ وروم وسو قابولرینک خراجی اسقاط
اولنهرق آمداهالیسنه لطف کوسترلدیکی
بیان ایلدیکی مسوده (باب المئه) اشارتیه
قصدا ایبلن قابویکی قابوایسه [۴] ماردین
قابوسی عجبنا ذکر نهدن ذکر ایلمه مش ۱۹ .

(۱۳)

۷۳۱

اون سطرلی اولان وبوتاریخه قادر
دید بکرده جاری بعض عرف و طاداک (الفاسی
حکایه ایدن) بوکتابه جامع بناسنک صاغدن
اوچنجی قابوسنک صولنده رازبو کسکده در (۱۲)
نجی کتابه ايله قارشی قارشی دینه یلمیرک شودر :
بسم الله الرحمن الرحيم المرسوم بالامر
الشريف العالی المولوی | السلطانی الاعظمی

[۴] مروانیلردن (ابوعلی حسن بن
مروان) ک ۳۸۰ سنه سنه بکی قابودن
نیرکن اولدیلمش اولمی بکی قابونک
اسکیلمکنه دلالت ایلمی ؟ !

[١٣] فن بدله بعدما سمعه فانما اذعه على الذين
يدلونه ان الله سميع عليم وذلك في شهر رجب
سنة احد [١٤] وثالثين وثمانين .

كتابه دكي (الصالحى الشمسى) كلرندن
وعبارته - نك دلالتن درده آكلابورزه
بو كتابه وفضيه دكل (اياقازنه = ماردين)
آرتقيلريك اون ايكنجيسى اولان و ٧١٢
دن ٧٦٥ سنه - سته قادر حكم سورمش
بولونان (ملك شمس الدين صالح كبير
محمود بن نجم الدين قازى) طرفندن آمد
اهاليسته خطاباً نشر الماشى برخط همايونك
خلاصه بيدر . متنده بحث اديان دفته شايان
عادات وعرف حفته بيلنر من دن بالخاصه
ضياكوك آاب بكدن معاومات دبله رز .

خالص

كوچك ديلىسر

او ، بنى هوقت كورسه هان ياعنه كايه ، موصوم
چهره سنى تزيين ايدن همزولى ساقلر بنى او قشام قلم
ايچون مضموم ايبى كوچوك قره كوزلر بنى كوزلر يه
ديكره سانى كچير ديكى حيات ايمك تسايه سنى ،
متبسم چهره سنده كى - سفالك هفوز زائل اوليان
ايزلر ييك سيپينه سنى ، نيم نواز شكار اهر مدن بلكره

الملكى الصالحى الشمسى حمدالله سلطانها واعل |
على هام السماء قدره ومكانه ولازال
مكارمه مشهوره فى الافاق | وسدقانه الشريفه
فلاند واطوا فى الاعماق ان - قط عن | رعبته
امدالمجروسه ماكان بوخذ منهم من الاوزان
والمقررات [٥] | والكلف والطازنات [٦]
وان يخلق لهم ويزال عنهم ضمان الكربي [٧]
وازيستم الكنك [٨] | اصغير على طاقه [٩]
المستمره وقاعده المقررة وذلك انما ما همهم |
واحسان الهم وطلبها لعمارتهم و . . . . .
[١٥] الادعية الصالحة لحاود | الدوله القاهره
كافة الولاة والنواب والمنصرفين الكتاب
بالولاية | المذكورة حمد [١١] الامير على يار
. . . . . [١٢] والعمل عوجه وبقضائه

- [٥] بوبله يازلمش . احتمال (مقدارات)
اوله جقدر .
- [٦] بوكله نك مضامنى بوله مادام .
بوبله يازلمش .
- [٧] بوبله يازلمش . بيلم كوپرى
الزاهى بيدر ؟
- [٨] بوبله يازلمش . آكلابه مادام .
- [٩] بوبله يازلمش .
- [١٥] بوراسى او قونامادى .
- [١١] بوكله ده او قونامادى .
- [١٢] بوبله يازلمش .

[١٣] (فضائله) كى بياشيدر .

ياشارك بوزاوالی باورونك سره مصومنه
 طوهری بووارلاندینی حس ادرم . . . .
 شمدي ، بابجی برهؤسهك دینی وملیتی
 نماکه به صواقه حق اولان زهرلی بوواستندك
 متین وپك بوبوك رالك قاربوب چبقاردینی
 یومنی مینی مسلمان وشهر باوروسی دارالایامك
 کندپسی کی مینی می باورولی آراسنده مسعود
 وبختیار پشاور ، صنعت اوگریبور . . .

***

آبده

قاج کوندیری غزته لرله نشر ایدیلار
 حوادئر بوبوك قیمتارك نظاهرندن بحث
 ایدیلبور .
 غاری ، پاشایه : ملت سوئسه ندن ،
 حرمنندز عصرله متحکم برآده باعق
 ایسته بور . ونکله تاریخك ذی قدرت بر
 فصلی دوغوران کال پاشایه شکر انلرندن
 مرکب رنشانه ایله مقاله ایدیلور دیکدر بیلیورؤرؤ
 اولك لایموت - پاشانی رسم ایده جلك
 نه بر فورجه نه ده رفه واردر . ملنك سینه سنندی
 فیشقیران اولادره نك علوبتی ، بو بدبخت گانه ،
 قتال عصرینك سونوك بدیبانی اوچهره نك
 علوبتی نذیت ایده من .

چوقده قه احتساستانی افرام ایچوز ایجه جلك
 فولریز بلیه دولاروايشته ن اوزمار اولك مینی
 مینی زیه فلنك ضربار شکرانی دو یایم . . . .
 بذاکو چو حک الاربنك اطاه سیله ، باباجنك عسکر
 ایکن ییلم هانکی برحاره ده شهید اولدینی ،
 آنسه جلك ، بو کیمسه منز قادینك فهران
 زوخنك عیبوت ایدن سندن متولد فقر
 وضروته تحمل ایده مبوب خسته لاندینی ،
 دشمن ماوث آیاقرینی سوکلی یوردلرینه باسه جنی
 برصده کو بچکارندن اوزاقلا - شدقزینی ،
 یولده سچاره آنجنك یورغون واساسا
 خسته وجودی قینك مرحمتن سوئو قزینه ،
 فورطنلرینه مقاومت ایده میرك بینون
 طاقندن دوغسدیکنی ، نهایت حایه کار
 برطاش قوغوغنك زوالی آنجنقه
 بوشید زوجه سنه رماجا اولدینی اوراده ،
 اوسوئوق طاش قوغوغنده بو تو هرشیدن
 محروم بولندی حالده شهید قوجه سنك رکذاری
 اولاز ریجک یاوروسنه ، بوسوبله منجر پاره سنه
 چوکوک ، فرسزوتماک کوزلرینی ردها اچماق
 اوزره قیلدینی ، ایشته اوزمان بر قافله قلاکنه
 قایله رقی دیار بکره قدر - وروکلوب کلدیکنی
 . . . . آکلایم .

بن اونك بومر کندشت حزینانی دیگر کن بلا اختیار
 کوزلرمدن سوزولوب آقان سیبجاق

کال پاشا ، مقدراتی بگدیکی ملنك قیلنده
 هیچ بر شخصك نصیبی اولماچق قادار موقم

خصونی دوغله مقبل اولیور . چونکه
کال پانک یادینی بوبوکا ککر قارشیده
پوتظا هر پک کوچوک و سونوک قالیر .

علی ترمش

مدنی حوادئر :

اقتصادی قونره

ایکی هفته سوکرا ، ازمیرده براتصاد
قونره سی طوبلا یور . بو قونره ناک ناسیل
بره اقتصادی میثاق ، وجوده کتیره جگنی
سبله یورز . فقط ، هر حالده ، کرک ختجه ،
کرک دو تاجه پایلمه سی لازم کن ایشلر
حفظده واضح بر روضاه وجوده کتیره جگدر .
شیمدی به قادر ، اقتصادی فعالیتر صرف
خصوصی تشبیره ترک اولونمسی لازم کن
بر ساحه صایبوردی . حتی یابین مازه قادر
بره اقتصاد وکانی ، یله بوفدی . چاپوک ،
فردلز وشرکتلر کی ، بورجه به مالک اولان
ناحیه لر ، لوالله الذت اولت دخی رواقصادی
تاماندیر . بونلر ، مستهک اولدقاری کی ،
مستحصل اولقلده مکفدرلر . خصوصی
تشبیره رقابت ایتمک شرطیله ، ره ری
اصولنی تطبیق ایدهرک ، فردلرک وشرکتلرک
تشبیر ایدهمه به جگاری هر تورلو قاریقاری

قاراشدیر . اونک اساسی آیده سی کون
یوواسی اولان قایلر مزرده . هنوز کلدرک
ایک عیانی تافظ این چوجوقلر اون
ککه ایور . هر یرده هر زمان اوکا مآد برشی
ایشیدیلیر . هر صحبت اونک وجدیله
غاملایور . هر قاب اونک الاهی حوششیله
دولاب و شایور ...

فقط بوده قافی دکلدی نوکل ایتمه یورکه :
هر لون برار داه طاشان حرمتزی احفاده
یادکار بر اقا جتی برده آیده پاپسین بوتون
قظا هرل بوامه بنایه یاپلیور . ختلمزک
سوداوی بر اشتیاقه تهاک کو تردبی آیده
صحت و حرمتک بر شاه قسی اولاجقدر

حریت ، استقلالک سمدانی قدرنی
انسانلرک قایلر نده باشاد قجه آیده به قارش
یتره بن قایلر دها شمولی داه کنین بر
قدیته اوک اطرافنده تکاف ایده جگدر .
کال پاشا آیده سی : مهیب اولما میدیر .

ساده ، بلخ ، متنواض بر سورنده باعدیرکه :
برجیه وایمان منبی اولان اوخارفلی ذکاک
مضویاتی غمابه ترسیم ایدیله یلمش اولسون .
مات بونی پاقمه بوبوک اوغلوته قارش

درین برصمیمیت کو ترمش اولیور . لولوکه :
پک ناچیز اولسون بونکله شکر ایننه برکریزگاه
بولیور . جوشیان سوکیسی بوسورنله
تجد ایتمه مکله وظیفه ...

صلاحیتہ قیمت و بریک و پوٹون ایسٹلر
 اقتصاد منحصلاًرتہ تسلیم ایڈک شرطیہ
 حکومتلر دہ اقتصاد قشبتلرہ ایریشہ بیلیرلر .

ضیا کولک آلپ

قان داملاسی

کزیوردم قارالمقدہ
 یاپہ یالکز آغا جاقده .
 بر انسانک ایکلہمی
 کیدی روزکارک سی .
 دوردم ، بوسی دیکلدم
 روزکارلر ،

آغا جالر کبی ایکلہدم .
 باقدم صوافون چلکہ .
 کورددم بر فیرمنی لیکہ .
 فیرمنی بر قان لیکہ سی .
 بوسی دیدم کیمک سی .
 بوقان دیدم کیمک قانی ؟
 بو وطن کیمک وطنی ؟
 باقچیہ تکرار چہ
 کدراندیم سینہ ، سینہ .
 طانیدم بو کیمک قانی ،
 طانیدم نازلی وطنی .
 ددم بوسی آنہ سی .

بو بوک ایسٹلر بکلہ بیلیرلر ، نده سیامی
 ماخللری آرقه لرندن سوروکا یوب کشیرن
 اجنی سرمایہ لرندن بر خیراومه بایرلر . کذدی
 یاغزلہ قاورولوق ، اجنبیلرک نکلمی آلتہ
 کیرمکله حاصل اولان ، اقتصادیه شارکتلرندن
 داها اییدر . فقط ، اجنبیلرندن بو استفانمز ،
 یالکز دولنک ، اولرک ، ناحیه لک اقتصادیه
 تشبثلرہ اولک آباق اولمہ لریلہ ممکن اوله یایر .
 بو فکرلرہ قارش اوتہ دن بری ، حکومتلرک
 اقتصادی ایسٹلر دہ موفق اوله ماده لری ایلری
 سورولمکده در .

حال بوک ، بوکون بولغارستان
 بودجه سندن داها بو بوک سرمایہ یه ، اولک
 مامورلرندن داها فضله ، مامورلرہ صاحب
 بو بوک شراکتلر واردر بو شراکتلر اقتصادیه
 چرخاری غایت منظم اوله رق ایسٹلہ مکده در .
 چونکہ ، بو شراکتلر ، ایسٹلری اقتصاد
 منحصلاًرتک الذہ بیراقتلر . سیاسیلر
 طرفندن اداره اولونان حکومتلر ، اقتصادیه
 ایسٹلری ذہ سیاستدن باشقه رهنزلری اولمایا کیه سہ لره
 تویج ایدرلر . طبیی درکہ موفقیتلر لکلرہ
 دوچار اولورلر . شیمای به قارار ، حکومتلرک
 اقتصادی ایسٹلر دہ کی بجر کسٹلکی ، اختصاصه
 صلاحیتہ قیمت ، مہمہ سیندنر او حالده

دېدم پوقان قاروش قانی ،
 آتش کی باقی مریانی .
 قورارماز سق بازیق زه ،
 حلال اولسون جانم مزه .

استانبول

یحیی صائم

تولکهمک بویوک مشیچینه

ای ملنک ظفر بابایی ، قهرمان پاشام
 تورکک ظفر دهاسی عصره یازان پاشام
 نخخ ابلدک بوکور زه ایمان و جان پاشام
 شان وظفر قانجکی عرشه آساز پاشام
 مدیون سکا حیاتی هر مسلمان پاشام
 سوندک آلاکله عرقه بر جام سردی ..
 ویردک مبارک اولکهمه ذوق وؤدی
 یونان ده کل جهان سکا آرتق پسندهدی
 هر سولنک سفارده بر شاه اثر ابدی
 دشمناره دیردک او ککده آماه پاشام
 دشمنلرک اگرجه عنادی ، اذاسی وار ،
 ظلمکده برحدودی ، حسابی ، جزاسی وار
 تورکک بوصوک سفرده الهی فرماسی وار ..
 یوقدر تولوم او قومه کمال مسطقی سی وار
 عصرک سلیم اولی اولدک ایمان پاشام
 بیک بر قضا دیاری ، مبارک وطن سوین
 قور تولدی از میرک ورها بولدی هر نه اولک
 استانبولک ادرنه ، به شیل بر وسه پسنک :

هرشی سنک ، سنک بوغزا یوردی تو انکه سنک :
 یازدی قانجه طاقنه بر دوشان پاشام
 دارالفنون ادبیات قانولیم سی حکامی
 چو خوشی زاده : شجوه لطفی
 چو جوق ماصالی

روارمشی بر یوقش اولن زمان اچینده
 بر یورطه وارمش . آندهنیم بله ستم طایفه رقی
 کومسدن طیشاری به ، فیر لایق بر یورطه
 یو وار لاهرق کیتک پانله منی . کیه کیه رکن
 یو اده بر خروسه درغایم کینی خروس
 یورطه زه به کدچورطه کیم عورطه یوردمش
 دعش اوده آ نامه بلاییم . طار یادم کیدوردم
 جوابی ویرمش . عجمدم . کو تو یور یور پسنک
 دین خروسه شو زیم . دیکلر سنک ریکل آرقم
 سیره دعش بر یورطه ، او کله خروس
 آرقده ره دشت اکتد کینی . چنوکره چر قازده
 راست کلغنه دی یقازکی عورطه یوردم . سنده
 خروسه کینجی عورطه یوردم . کله یوردم . بر خورده
 کیمش قازده یورطه قارده منش بر یورطه ده
 کیند کدن سنک . بر قوچه رشت . کله سار
 قوچده بر ابر . کله . ایچون بر عورطه رجا
 ایش بر عورطه ده . هر شه و زیم . بر یورطه ک
 صورتکله یونانی . بر ایلته قاش . بر ساعت
 قدر ده شوق و یورده کندن سونکله بر یورطه ک
 کله در . سالت کده زلیو برینا . چنوکله قو قاله به
 التحاق یور کله دن سالت چا . ایش . بر یورطه قبول
 ۵۵

المش وصورته الواو كده بمورطه آرقه سنده
 صره ايله ضروري ، قاز فوج واشك
 بولرینه دوام ایشلر . اقسام قراکلی
 باسارکن ایصیز راورماز ایچنده بریش
 کله بواشلر و ایچینی بولکده کچیرمه
 قرار ویرمه شلر . اله باشی اولان بمورطه نك
 امریله خروس باجه دایکنه چیقمش بر
 گوشه قاز ، دیگر گوشه قوج کیتیش
 صر کیده قاپونک آرقه سنده کیتیش بونله
 بوتریبی وردکن سورله بمورطه ده اوچاق
 باشنده کی بولک بجه کومولش بونلر
 بوسورنله اویوبوب راحت ادرن بجه
 یاریمو برمودو قورت کله نك یانه کلشلر
 و ایچیدن ریسی انتخاب ادرک ایچیده
 برجه حک فلان وارمی ديه اولدورمشلر
 ایچیری به کیرن قورت اولاوچاق باشنده کیتیش
 اوراده طوروب اطرافه باقارن کول ایچنده
 کوه ولی اولان بمورطه بات ديه باطلامش
 قورت قورقوسندن باجابه چیقمق ایستیمش
 اوراده کی خروس قورقوبقو ديه اومش .
 قورت گوشه قوشمش قاز قاقا - یله فیس ...
 دیمش دیگر گوشه قوشمش قوج بونوزلریله
 وورمش قاپو آرقه سنده کیتیش اشک بر
 رجفته ایله قاپو طشاری آتمش نیتره به رک
 آرقداشلر نك یانه واران قورده ایچیده
 نه اولدیفی سوران دیگر نوردرله آمان
 آرقداشلر هیچ سورماک همان بورادن

قاپام بوقسه ایشلر فلاکتدیمش . آکلات
 بقالم نه وار ديه نلره قورث قورقورق امان
 قارداشلر اوچاق باشنده طور بوردیم بوم ديه
 ژاندارمه لر نك آندی . باجابه چیقه حق
 ایلیم مؤذن اذار او قوری گوشه کیده حک
 اولدم تزیلر دیکیش دیکورلر مش فیض
 ديه بورغه بره قاص آتدیلر . اوتنه کی گوشه به
 کیده حک اولدم حرمن دو کبورلر مش
 حرمنجیلر قارعه برچنال دره زور دیلر
 قاپو آرقه به دندی اوراده کیکلک کندیبه
 ده کبورلر مش فلهه ایکی طوقی ووردیلر
 بن . دشاری به فیرلادم . قوبدک و حکاه
 هپ ارفداشلر بی قورقوشمش وهان جله می
 قرار ایشلر بوسورنله بمورطه نك مهارنی
 یوزندن ارفداشلر ی اولان خروسن . قاز ،
 فوج واشک قوشلر بالکن عجاره بمورطه
 چاتلامش و باطلامش . بوچانلايشنه سبب
 یاقاقارلقدن و یا استاخاقنددر اری بمورطه
 ارفداشلر نك فورنارلمی ایچون دندی
 فدا ایتدیه و قاقارلقدنددر عکمی تقدیرده
 آناسندن بپاسندن اذنمز چیقوب کتدیکنددن
 اونلرک بدو طاسفنددر . هر نه حال ایسه
 ارنی صباح دوت آرقداشلر اله باشی بمورطه
 قورده شلری اوراه دفی ادرک ملول
 و محزون اطرافه طاغداشلر و بو صورته
 پدیری دوت سعلق آرقداشاق ده خنامه
 ارمشدر .
 زیبا حضور